

Výnos rektora .../2025

Etický kodex

Rektor Akademie výtvarných umění v Praze (dále jen „AVU“) vydává tento Etický kodex AVU (dále jen „Kodex“)

Preambule

My, studující, vyučující i ostatní zaměstnaní a AVU smluvně zavázané osoby společně tvořící komunitu AVU (dále jako „Komunita AVU“) se hlásíme k hodnotám zakotveným v tomto Etickém kodexu. Tvoříme společenství, které rozvíjí hodnoty svobody, rovnosti, svornosti, demokracie a odolné společnosti. Vědomi si vlivu našeho jednání na prostředí AVU, přijímáme odpovědnost za své jednání a k daným hodnotám se přihlašujeme. Usilujeme o vytváření prostředí a komunity, které je nediskriminující, vstřícné a vedené standardy akademické a profesní etiky.

I. Část: Obecné zásady

Článek 1

Poslání, cíle a působnost

1. Posláním Kodexu je aktivní spolupodílení se každé a každého z nás na vytváření bezpečného a vstřícného prostředí na AVU pro celou Komunitu AVU. Jsme si vědomi odpovědnosti za kvalitu vzájemných vztahů a prostředí a chápeme příležitost podílet se na otevřené a spolupracující Komunitě AVU.
2. Cílem Kodexu je stanovit základní principy etického jednání, k jejichž naplňování se jako Komunita AVU hlásíme.
3. Kodex je závazný pro členy Komunity AVU a zároveň slouží jako podklad pro činnost Etické komise, Disciplinární komise, Antidiskriminační platformy a dalších orgánů AVU.
4. Principy, které zakotvujeme v Kodexu, jsou dále zpřesňovány a rozvedeny v samostatných Kodexech etického jednání (Code of Conduct).

II. Část: Etika v mezilidských vztazích

Článek 2

Důstojnost a rovnost

1. Chováme se k sobě s úctou, respektem a s ohledem na jedinečnost každé osoby. Jednáme tak, aby nebyla poškozena důstojnost, čest či pověst ostatních.

2. Netolerujeme, ani sami neprovádíme verbální ani fyzické útoky, zastrašování, šikanu, ponižování, obtěžování, genderově a sexuálně podmíněné násilí nebo pronásledování.
3. Podporujeme rovné zacházení a odmítáme jakoukoliv diskriminaci, zejména z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, genderu, sexuální orientace, věku, zdravotního znevýhodnění, náboženského vyznání, víry či světového názoru (dále též jako „znevýhodněné skupiny“). Přijímáme přiměřená opatření pro začlenění znevýhodněných skupin a aktivně odstraňujeme předsudky, bariéry i nepřímou diskriminaci, vedoucí k vyčleňování.
4. Jsme otevření novým myšlenkám a vytváříme podmínky pro kritickou debatu. V rámci svobody projevu dbáme na práva druhých a reflektujeme dopady svých slov. Odmítáme nenávistné projevy zahrnující zejména rasismus, ageismus, extremismus a jakékoli další potlačování práv a svobod člověka.
5. Používáme inkluzivní jazyk a respektujeme přání druhých týkající se způsobu oslovování, který si zvolí.
6. Dodržujeme zásady vzájemné úcty a spolupráce na všech úrovních organizace – mezi zaměstnanými navzájem, akademickými i neakademickými pracovníky a pracovníci, mezi studujícími i napříč těmito skupinami. Podporujeme rozvoj každého jednotlivce s ohledem na jeho jedinečné potřeby.
7. S osobními a intimními informacemi nám svěřenými nakládáme citlivě a v rámci možností důvěrně. Informace, které by mohly mít negativní dopad na důstojnost druhých, ověřujeme.

Článek 3

Předcházení střetu zájmů

1. Nezavdáváme důvod k pochybnostem o objektivitě, nestrannosti a rovném přístupu a vyvarujeme se střetu zájmů a jeho negativním důsledkům. Střet zájmů představuje příbuzenský, partnerský, intimní, obchodní či externí zaměstnanecký vztah mezi osobami v hierarchickém postavení ve studiu nebo při zaměstnání, kdy jedna z těchto osob má nebo může mít vliv na působení druhé osoby na AVU (např. se podílí na rozhodování o platu, povýšení, funkčním období, pokračování pracovního poměru, výuce, hodnocení studia, vedení prací apod.).
2. Pakliže existují pochybnosti o existenci střetu zájmů, máme povinnost o tomto stavu informovat nadřízenou či nadřízeného a v citlivých případech Oddělení rovnosti a diverzity AVU (dále též GRID).
3. Pokud jsme ve střetu zájmů, aktivně spolupracujeme na předcházení či zmírnění jeho dopadů na všechny zúčastněné osoby, včetně třetích stran, a na jeho řešení. Nadřízená osoba ve spolupráci s GRID a vedením AVU zajistí nalezení nejvhodnějšího řešení střetu zájmů.

III. Část: Etika vzdělávací činnosti

Článek 4

Základní zásady vzdělávací činnosti

1. My, vyučující, jakožto osoby účastné na vzdělávací činnosti, ať již dlouhodobě nebo dočasně v pozici členů a členek komisí, jsme si vědomi moci dané naší pozicí, plynoucí z odlišného hierarchického postavení a z vlivu na studijní výsledky studujících a jejich kariérní vyhlídky. S našimi pravomocemi nakládáme odpovědně a nezneužíváme je.
2. Přistupujeme ke všem studujícím spravedlivě a dbáme na ochranu jejich důstojnosti.
3. Předáváme své znalosti, dovednosti a zkušenosti a budujeme motivující a kolegiální vztah ke studujícím.
4. Jsme si vědomi, že máme plnit roli vzoru pro studující, a to jak v oblasti profesní, tak v rovině lidské.

Článek 5

Zpětná vazba

1. Dbáme na rozvoj svých odborných, pedagogických, studijních nebo řídicích kompetencí, jsme otevření zpětně vazbě a systematicky se v této oblasti vzděláváme. Jako studující rozvíjíme schopnost přijímat kritickou zpětnou vazbu a pracujeme na svém rozvoji.
2. Zpětnou vazbu přijímáme i dáváme s pokorou, věcně, tedy na základě objektivního, korektního, náročného, ale citlivého hodnocení schopností, znalostí, píle a se snahou porozumět druhé straně. Zpětnou vazbu dáváme s respektem k důstojnosti osoby, kterou hodnotíme a vytváříme prostor pro další rozvoj s důrazem na individuální specifika. V pozici vyučujících vnímáme připomínky studujících ke své práci.
3. Při hodnocení studijních výsledků si počínáme nestranně a objektivně a na základě transparentních kritérií, ve vztahu ke studujícím vždy uplatňujeme kolegiální způsob jednání, neuchylujeme se k jejich podceňování, ponižování ani jakémukoliv znevažování.

IV. Část: Etika tvůrčí a výzkumné činnosti

Článek 6

Podpora rozmanitosti

1. Vykonáváme tvůrčí a výzkumnou činnost tak, aby přispívala k rozvoji lidského poznání, kultury a inovací. Proto usilujeme o podporu její rozmanitosti a chráníme ji před zneužitím výsledků či neetickým zacházením s výstupy.
2. Respektujeme svobodu myšlení, vědeckého a uměleckého výzkumu a tvorby, stejně jako svobodu projevu, včetně publikace vědeckých, výzkumných a uměleckých výstupů.
3. Podporujeme různorodost tvůrčích přístupů a metod. Výstupy tvůrčí činnosti nehodnotíme v osobních kontextech. Podporujeme různorodost v umělecké činnosti a jsme otevřeni novým perspektivám uměleckých přístupů.

Článek 7

Ochrana práv

1. Chráníme osobní údaje a respektujeme duševní vlastnictví druhých, a to jak při vlastní práci, tak při nakládání s tvorbou druhých. Nepřivlastňujeme si výsledky práce druhých, afiliaci výsledků tvůrčí činnosti uvádíme vždy korektně. Nedopouštíme se plagiátorství. Pokud se jedná o spolupráci či skupinový projekt, vždy uvádíme spoluautorství.
2. V případě digitální práce zacházíme se zdroji v souladu s jejich licencí. Při práci s novými a rozvíjejícími se technologiemi kriticky uvažujeme o etickém rozměru jejich využití i produkce. Dbáme na ochranu dat, pracujeme s algoritmickými předsudky, klademe důraz na enviromentální náklady digitální produkce. Aktivně se vyhýbáme šíření dezinformací, předsudků a kulturní homogenizace.
3. K recenzní a jiné hodnotící činnosti přistupujeme odpovědně, nezávisle a v souladu s pravidly zadavatele. Odborná stanoviska zpracováváme pečlivě, objektivně a pouze v rámci své odbornosti.

Článek 8

Integrita a odpovědnost

1. Dbáme na zásady integrity: čestnost, důslednost, transparentnost a odpovědnost ve všech fázích tvůrčí a výzkumné činnosti. Při plánování, realizaci i publikaci výsledků se vyhýbáme zkreslování dat, manipulaci s výsledky či selektivní prezentaci.

2. Zajišťujeme transparentní dokumentaci a uchování podkladů výzkumu či tvůrčí práce tak, aby byly dohledatelné a ověřitelné. Tam, kde je to možné, podporujeme otevřený přístup k výsledkům, datům a výstupům v souladu s principy otevřené vědy.
3. Pokud naše výzkumná nebo tvůrčí činnost zahrnuje spolupráci s jednotlivci, komunitami nebo více-než-lidskými aktéry (například zvířaty), respektujeme jejich práva, bezpečí, důstojnost a hodnoty. Zajišťujeme svobodný a informovaný souhlas všech zúčastněných a vyhýbáme se jakémukoli zneužití nebo exploataci. Respektujeme právo účasti i právo neúčasti, podporujeme atmosféru důvěry a péče a usilujeme o transparentnost a férovost v celém výzkumném procesu.
4. Tvůrčí a výzkumnou činnost chápeme jako činnost zasazenou do širšího kulturního a environmentálního kontextu. Dbáme na udržitelnost použitých metod, materiálů i postupů a usilujeme o přínos nejen pro AVU, ale i pro společnost a životní prostředí.

V. Odpovědnost za vztahy navenek

Článek 9

Dobré jméno AVU

1. Jsme si vědomi toho, že svou činností reprezentujeme AVU navenek.
2. Dbáme na ochranu dobrého jména AVU a jejích oprávněných zájmů jako zaměstnavatelky při akademické i pracovní činnosti a jejím šíření. Při navazování i realizaci spolupráce na místní, národní i mezinárodní úrovni jednáme v souladu se zájmy AVU.
3. Při spolupráci s externími partnery zvažujeme etické aspekty, zejména zda jejich činnost není v rozporu s lidskými právy, zásadami udržitelnosti nebo akademickou integritou.

Článek 10

Životní prostředí

1. V rámci výuky i kolegiálního působení sdílíme osvědčené přístupy k udržitelnému nakládání se zdroji, zodpovědné práci s materiálem i etice produkce. Tento přístup navazuje na Strategii udržitelnosti AVU a další související dokumenty a směřuje k vytvoření kulturního prostoru, který je odpovědný nejen vůči lidem, ale i vůči planetě.
2. Chováme se šetrně k přírodním zdrojům a s respektem k životnímu prostředí. Zvažujeme dopady volby materiálů již při návrhu tvůrčí činnosti, a tam, kde je to možné, preferujeme eticky získané, lokální nebo recyklovatelné materiály.
3. S materiály z naší tvorby nakládáme účelně, efektivně a udržitelně a šetříme využívanými energiemi. Zavazujeme se aktivně snižovat množství produkovaného odpadu a využívat nástroje jako je třídění, upcyclace, recyklace, sdílení materiálů přes freeshop a další komunitní platformy.

4. Prostředí AVU včetně budov a pozemků neznečišťujeme ani nepoškozujeme, s nebezpečnými materiály nakládáme bezpečně v souladu se Strategií udržitelnosti.

VI. Část: Náprava neetického jednání

Článek 11

Řešení neetického jednání

1. Vnímáme odpovědnost za své chování a nejsme lhostejní k neetickému chování. Stavíme se kriticky k neetickému chování ve svém okolí a dotyčné na takové chování upozorníme či nabízíme prostor pro adekvátní řešení. Aktivně usilujeme o řešení neetického chování, nápravu a prevenci do budoucna. Pokud se o neetickém chování dozvíme nebo jsme mu vystaveni, s využitím nástrojů AVU nabízených hledáme bezpečné cesty, jak mu zabránit.
2. Při řešení neetického jednání postupujeme citlivě, důvěrně, konstruktivně a usilujeme o vzájemnou dohodu. Dbáme na ochranu osob přímo dotčených porušením Kodexu.
3. Porušení Kodexu řešíme primárně prostřednictvím kontaktu nadřízených osob, Antidiskriminační platformy AVU, GRID či přímého podání podnětu Etické komisi prostřednictvím žádosti o její svolání rektorem/rektorkou.
4. Při řešení porušení zásad etického kodexu ctíme princip ochrany oznamujících osob. Oznamující osoby nesmí být vystaveny jakýmkoli negativním důsledkům plynoucím z toho, že oznámily neetické jednání v souladu s tímto Kodexem. AVU zajišťuje důvěrné a bezpečné mechanismy pro podání oznámení, včetně možnosti anonymního podání.

Článek 12

Následky porušení Kodexu

1. Dodržování zásad stanovených v tomto Kodexu patří k pracovním povinnostem osob na AVU zaměstnaných či osob smluvně zavázaných a k povinnostem studujících.
2. Vážné porušení pravidel stanovených v tomto Kodexu osobami na AVU zaměstnanými může mít pro tyto osoby pracovně-právní důsledky. U osob smluvně zavázaných může mít takové porušení důsledek pro trvání smlouvy. O obojím rozhoduje rektor/rektorka. Případy porušení Etického kodexu mohou být se zřetelem ke své povaze, jakož i dalším okolnostem případu, posouzeny jako porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci, případně jako nesplňování požadavků pro řádný výkon práce. S uvedeným posouzením může být spojeno uplatnění příslušných pracovněprávních důsledků.
3. Případy porušení Kodexu mohou být se zřetelem ke své povaze, jakož i dalším okolnostem případu, posouzeny i jako disciplinární přestupek ve smyslu

Disciplinárního řádu AVU, včetně napomenutí, podmíněného vyloučení či vyloučení ze studia

Článek 13

Etická komise

1. Etická komise AVU je poradním orgánem rektora/rektorky zabývající se oznámeními o porušení Kodexu.
2. Podrobnosti týkající se jmenování a jednání Etické komise AVU stanoví Jednací řád Etické komise AVU.

VII. Část: Závěrečná ustanovení

Článek 14

1. Zrušuje se Etický kodex zaměstnance *kyně Akademie výtvarných umění v Praze ze dne 16. 2. 2022.
2. Tento výnos nabývá platnosti dnem podpisu rektora nebo rektorky. Tento výnos nabývá účinnosti dnem XX. XX. XXXX.

prof. Tomáš Pospiszyl, Ph.D.

rektor AVU